

Ewa Skorupka*
Ryszard Asienkiewicz**
Grażyna Biczysko***

Działalność naukowa, dydaktyczna i organizacyjna Katedry Wychowania Fizycznego Uniwersytetu Zielonogórskiego w latach 1999–2009

Streszczenie

Praca przedstawia osiągnięcia pracowników Katedry Wychowania Fizycznego Uniwersytetu Zielonogórskiego w latach 1999–2009 w działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej. Jest również podziękowaniem współtwórców Katedry, władz uczelni i miasta oraz środowisku sportowemu.

Słowa kluczowe: historia, osiągnięcia.

W dniu 25.09.2009 roku odbyło się zebranie pracowników Katedry Wychowania Fizycznego, które stało się okazją do podsumowania działalności jednostki w 10 rocznicę jej istnienia. Jednocześnie złożono podziękowania za zaangażowanie w powołanie, rozwój i kierowanie KWF prof. UZ dr. hab. Józefowi Tarczukowi.

KWF została powołana Uchwałą Senatu Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego w dniu 1 lutego 1999 roku jako jednostka naukowo-dydaktyczna w obrębie Wydziału Nauk Pedagogicznych i Społecznych. Po-

---

* Dr, Katedra Wychowania Fizycznego Uniwersytetu Zielonogórskiego.

** Dr hab., prof. Uniwersytetu Zielonogórskiego, kierownik Katedry Wychowania Fizycznego UZ.

*** Dr, Katedra Wychowania Fizycznego Uniwersytetu Zielonogórskiego.

wstała ona na bazie tradycji kształcenia studentów WSP w zakresie wychowania fizycznego jako drugiego kierunku, a także ścisłej współpracy ze środowiskiem sportowym miasta oraz tradycji sportu akademickiego w Zielonej Górze. Istotny wkład w powołanie i rozwój KWF wniósł ówczesny kierownik Studium Wychowania Fizycznego i Sportu Wyższej Szkoły Pedagogicznej dr Józef Tatarczuk i jego współpracownicy.

W pierwszych latach funkcjonowania Katedry Wychowania Fizycznego zatrudnionych było czterech etatowych pracowników naukowo-dydaktycznych: dwóch profesorów zwyczajnych – prof. dr hab. Leonard Szymański (pierwszy kierownik KWF) i prof. dr hab. Andrzej Malinowski, dwóch adiunktów oraz pracownicy Studium Wychowania Fizycznego i Sportu oraz Wydziału Nauk Pedagogicznych i Społecznych. Po przejściu na emeryturę prof. L. Szymańskiego, od 2002 roku do 2009 roku funkcję kierownika pełnił prof. UZ dr hab. Józef Tatarczuk, którą przekazał prof. UZ dr. hab. Ryszardowi Asienkiewiczowi.

Od 2007 roku (uchwała Senatu nr 70 z 1 marca 2006 roku) KWF działa w nowych strukturach, kształcąc na kierunku Wychowanie Fizyczne na poziomie licencjackim. Obecnie zatrudnionych jest czterech dr. hab., prof. UZ (Ryszard Asienkiewicz, Piotr Godlewski, Józef Tatarczuk, Anatol Skrypko), 6 doktorów (Grażyna Biczysko, Ewa Skorupka, Michał Bajdziński, Andrzej Mroczkowski, Marek Rokita, Sylwia Baran), 6 pracowników Studium Wychowania Fizycznego i Sportu oraz 25 pracowników Wydziału Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu i 2 pracowników Wydziału Nauk Biologicznych Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Pierwsze lata działalności Katedry Wychowania Fizycznego to tworzenie zespołu naukowo-dydaktycznego, nawiązywanie współpracy naukowej z ośrodkami akademickimi w Polsce i poza granicami, wspieranie doktorów do uzyskania samodzielności naukowej w dziedzinie nauk o kulturze fizycznej, zabezpieczanie obiektów sportowych, a także pozyskiwanie przychylności władz miasta, które skutecznie realizował pierwszy kierownik – profesor Leonard Szymański.

Z działalnością Katedry Wychowania Fizycznego, od pierwszych dni jej funkcjonowania, związany był – i niezmiernie zaangażowany – profesor Józef Tatarczuk, który kontynuował zamierzenia poprzedniego kierownika oraz rozwijał dalszą współpracę naukową, dydaktyczną i organizacyjną. Jego zasługą są systematyczne, coroczne badania somatometryczne i sprawności motorycznej młodzieży akademickiej Uniwersytetu Zielonogórskiego oraz innych uczelni w Polsce, w których uczestniczyli profesor Ryszard Asienkiewicz i doktor Artur Wandycz (obecnie reprezentujący Wydział Nauk Biologicznych UZ).

Nieoceniony wkład naukowy, dydaktyczny i organizacyjny w rozwój Katedry Wychowania Fizycznego wniósł prof. zw.dr hab. Andrzej Malinowski, który za namową rektora Wyższej Szkoły Pedagogicznej prof. zw. dr. hab. Hieronima

Szczegóły (orędownika akademickiego kształcenia wychowania fizycznego) przeniósł się z Uniwersytetu Łódzkiego do Zielonej Góry w 1998 roku. Siedmioletni czas pracy Profesora w Zielonej Górze był inspiracją do podjęcia wraz z zespołem pracowników Katedry wieloaspektowych badań naukowych dzieci i młodzieży Ziemi Lubuskiej, których pokłosiem jest monografia *Dziecko Lubuskie* (Wydawnictwo UZ 2005). W 2003 roku ukazała się autorska monografia Profesora *Ontogeneza żuchwy ludzkiej*, a następnie w 2004 r. *Auksologia. Rozwój osobniczy człowieka w ujęciu biomedycznym* (Wydawnictwo UZ). Z inicjatywy profesora Malinowskiego, KWF zrealizowała grant KBN (A. Malinowski, R. Asienkiewicz) „Rozwój szkieletu i proporcji ciała człowieka w okresie płodowym”. Monografia ukazała się pod tym samym tytułem w Uniwersytecie Zielonogórskim w 2006 roku. Największym osiągnięciem naukowym zespołu (A. Malinowski, J. Tatarczuk, R. Asienkiewicz) było uzyskanie przez dwóch pracowników KWF habilitacji (Uniwersytet im. M.W. Łomonosowa w Moskwie, w 2002 i 2003 roku) oraz wydanie książki *Antropologia dla pedagogów* w 2008 roku (Wydawnictwo UZ). Wspólnie z zespołem pracowników Katedry zorganizowana została Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Ontogeneza i promocja zdrowia w aspekcie medycyny, antropologii i wychowania fizycznego” w 2000 roku, której pomysłodawcą był profesor Andrzej Malinowski (w tym roku jest organizowana kolejna, pod tym samym tytułem). W dydaktyce, wspólnie z R. Asienkiewiczem, opracował *Schematy do ćwiczeń z anatomii funkcjonalnej człowieka* (cztery wydania: 2000, 2002, 2007, 2010).

W dziejach Katedry były również trudne chwile, zwłaszcza w pierwszych latach funkcjonowania Uniwersytetu Zielonogórskiego, kiedy kierunek Wychowanie Fizyczne nie otrzymał akredytacji Państwowej Komisji. Katedra przetrwała dzięki przychylności ówczesnych władz miasta – Pani Prezydent Bożeny Ronowicz, władz samorządowych, klubów sportowych, a także życzliwości Wydziału Nauk Pedagogicznych (studenci kształcili się w KWF w ramach animacji społeczno-kulturalnej w zakresie: animacja imprez sportowych i rekreacyjnych). Odrodzenie dydaktyki wychowania fizycznego pojawiło się po wyborze na stanowisko rektora prof. zw. dr. hab. Czesława Osękowskiego w 2005 roku.

Główne kierunki badań naukowych i prac rozwojowych realizowanych w Katedrze Wychowania Fizycznego Uniwersytetu Zielonogórskiego dotyczą:

1. Społecznych i środowiskowych uwarunkowań rozwoju fizycznego i motorycznego dzieci i młodzieży szkolnej Ziemi Lubuskiej.
2. Badania tendencji zmian cech morfofunkcjonalnych dzieci i młodzieży województwa lubuskiego.
3. Badań z zakresu biomechaniki człowieka.
4. Społeczno-środowiskowych uwarunkowań rozwoju biologicznego noworodków Ziemi Lubuskiej.

5. Sprawności motorycznej i zachowań zdrowotnych – pozytywnych i negatywnych – uczniów województwa lubuskiego.
6. Badań z zakresu historii kultury fizycznej.
7. Zachowań prozdrowotnych i stylu życia młodzieży akademickiej Uniwersytetu Zielonogórskiego.
8. Sprawności motorycznej młodzieży akademickiej w ujęciu rytmów sezonowych.
9. Zmian składu ciała młodzieży akademickiej w ujęciu rytmów sezonowych.
10. Społecznych i środowiskowych uwarunkowań kształtowania się postawy ciała dzieci.

Dziesięcioletnia działalność KWF zaowocowała 350 publikacjami (w tym 14 monografii, 100 rozdziałów w wydawnictwach zwartych, 60 artykułów w czasopiśmie, 56 publikacji recenzowanych w wydawnictwach ciągłych, 115 materiałów pokonferencyjnych i 5 prac zbiorowych), licznym udziałem pracowników w konferencjach naukowych, zdobyciem grantu. Do priorytetów związanych z rozwojem kierunku Wychowanie Fizyczne należy zaliczyć uruchomienie II stopnia kształcenia (studia magisterskie uzupełniające) oraz promowanie adiunktów KWF do uzyskania doktora habilitowanego z zakresu nauk o kulturze fizycznej.

Od lewej: dr Michał Bajdziński, prof. UZ dr hab. Ryszard Asienkiewicz, prof. UZ dr hab. Piotr Godlewski, dr Grażyna Biczysko, prof. UZ dr hab. Józef Tatarczuk, dr Marek Rokita, dr Ewa Skorupka, dr Barbara Nieścieruk-Szafrńska, dr Andrzej Mroczkowski, prof. UZ dr hab. Anatol Skrypko

Wybrane publikacje Katedry Wychowania Fizycznego:**2002**

- Asienkiewicz R., (2002): *Somatic typology of Zielona Góras children*. [w:] *Diagnostika povyboveho systemu. Metody vysetreni, primarni prevence, prostredky pohybove terapie*. Univerzita Palackeho v Olomouci, 7–9.
- Asienkiewicz R., (2002): *Using man components method in auxological research (a study of Zielona Góra's children) children*. [w:] *Diagnostika povyboveho systemu. Metody vysetreni, primarni prevence, prostredky pohybove terapie*. Univerzita Palackeho v Olomouci, 10–13.
- Malinowski A., Tatarczuk J., Asienkiewicz R. (2002): *Ontogeneza i promocja zdrowia w aspekcie medycyny, antropologii i wychowania fizycznego*. Praca zbiorowa pod redakcją. Uniwersytet Zielonogórski, Zielona Góra.

2003

- Asienkiewicz R. (2003): *Budowa somatyczna studentów i studentek zielonogórskiej WSP na tle środowisk akademickich Polski*. [w:] *Przegląd Naukowy Kultury Fizycznej Uniwersytetu Rzeszowskiego*, z. 1–2, tom VI, 46–53, Rzeszów.
- Asienkiewicz R. (2003): *Factors determining birth weight and length of newborns in Zielona Góra*. [w:] *Biokulturowe uwarunkowania rozwoju, sprawności i zdrowia*. (red.) J. Rodziejewicz-Gruhn. WSP w Częstochowie, 23–31.
- Asienkiewicz R. (2003): *Społeczne uwarunkowania poziomu rozwoju fizycznego i motorycznego młodzieży Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze*. [w:] *Przegląd Naukowy Kultury Fizycznej Uniwersytetu Rzeszowskiego*, z. 1–2, tom VI, 18–23, Rzeszów.
- Asienkiewicz R. (2003): *Zróżnicowanie typologiczne młodzieży zielonogórskiej WSP w świetle metody Heath-Carter*. *Przegląd Naukowy Kultury Fizycznej Uniwersytetu Rzeszowskiego*, z. 3–4, 233–243.
- Asienkiewicz R. (2003): *Соматотипологическая характеристика польской студенческой молодежи (на примере студентов и студенток Зеленогорской Высшей Педагогической Школы)*. *Антропология на пороге III тысячелетия*. Том 2, 592–607 Москва.
- Malinowski A. (2003): *Ontogeneza zuchwy ludzkiej*. Monografia Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra.
- Tatarczuk J. (2003): *Okresowa zmienność wybranych cech morfologicznych i motorycznych studentek WSP*. Wyższa Szkoła Pedagogiczna, Zielona Góra.

2004

- Asienkiewicz D., Asienkiewicz R. (2004): *Secular trend of weight and length in Polish newborns (as found in a population of Zielona Góra's newborns)*. Ceska Antropologie, nr 54, 23–25. Olomouc.
- Asienkiewicz R. (2004): *Charaktrystyka typologiczna studentów I roku WSP w Rzeszowie w świetle metody Heath-Carter (ujęcie relatywne)*. [w:] *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, Sectio D, Medicina*. Vol., LIX, Suppl., XIV, Nr 1, 21–25, Lublin.
- Asienkiewicz R. (2004): *Comparative characteristics of somatic build of students of Pedagogical Academy in Bydgoszcz*. [w:] *Sport and Society* (Ed.) J. Kosiewicz, K. Obodyński. Podkarpackie Scientific Society of Physical Culture in Rzeszów. European Association for Sociology of Sport. University of Rzeszów, 191–202.
- Asienkiewicz R. (2004): *Survey of ontogenetic studies on children and teenagers in Poland*. [w:] *Sport and Society* (Ed.) J. Kosiewicz, K. Obodyński. Podkarpackie Scientific Society of Physical Culture in Rzeszów. European Association for Sociology of Sport. University of Rzeszów, 203–218.
- Asienkiewicz R. (2004): *Wykorzystanie metody diagraficznej przy określeniu typu sprawności fizycznej*. [w:] *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, Sectio D, Medicina*. Vol., LIX, Suppl., XIV, Nr 1, 15–20, Lublin.
- Asienkiewicz R., Asienkiewicz D. (2004): *Development and biological standards for Zielona Góra's newborns*. Ceska Antropologie, nr 54, 30–32. Olomouc.
- Asienkiewicz R., Malinowski A., Tatarczuk J., Wandycz A. (2004): *Physical condition of postgraduate students*. Ceska Antropologie, nr 54, 26–29. Olomouc.
- Asienkiewicz R., Tatarczuk J., (2004): *Charakterystyka somatotypologiczna piłkarzy ręcznych (na przykładzie uczestników XXI AMP WSP I FU)*. [w:] *Aktywność ruchowa ludzi w różnym wieku*. (red.) D. Umiastowska. Uniwersytet Szczeciński, t. 8, 197–202, Szczecin.
- Malinowski A. (2004): *Auksologia. Rozwój osobniczy człowieka w ujęciu biomedycznym*. Uniwersytet Zielonogórski, Zielona Góra.
- Malinowski A., Asienkiewicz R., Tatarczuk J., Wandycz A. (2004): *Characteristics of physical development and body components of a population of postgraduate students-with relation to selected factors*. Ceska Antropologie, nr 54, 109–111. Olomouc
- Malinowski A., Asienkiewicz R., Tatarczuk J., Wandycz A. (2004): *Charakterystyka somatotypologiczna słuchaczy i słuchaczek studiów podyplomowych w zakresie wychowania fizycznego, w świetle wybranych czynników*. *Przegląd Naukowy Kultury Fizycznej Uniwersytetu Rzeszowskiego*, zeszyt 3–4, tom VII, 189–204.

Tatarczuk J. (2004): *Metodyka wychowania fizycznego. Zagadnienia wybrane*. Uniwersytet Zielonogórski, Zielona Góra.

Tatarczuk J., Malinowski A., Asienkiewicz R., Wandycz A. (2004): *Comparative characteristics of somatic profiles and typological structures of post-graduate men students of physical education*. *Ceska Antropologie*, nr 54, 192–194. Olomouc.

2005

Asienkiewicz R. (2005): *Akceleracja rozwoju biologicznego noworodków zielonogórskich urodzonych w latach 1986 i 1996*. [w:] *Korekta i kompensacja zaburzeń w rozwoju fizycznym dzieci i młodzieży*. (red.) K. Górniak. Tom I, 176–182. Biała Podlaska.

Asienkiewicz R. (2005): *Społeczno-środowiskowe uwarunkowania rozwoju biologicznego i motorycznego 15-letnich chłopców i dziewcząt wybranych miast zielonogórskich*. [w:] *Korekta i kompensacja zaburzeń w rozwoju fizycznym dzieci i młodzieży*. (red.) K. Górniak. Tom I, 166–175. Biała Podlaska.

Asienkiewicz R. (2005): *Z badań związków cech somatycznych i sprawności motorycznej dzieci Zielonej Góry*. *Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie*. Seria: Kultura Fizyczna. (red.) J. Rodziewicz-Gruhn i E. Małolepszy, z. VI, 119–127.

Kopecky M., Asienkiewicz R. (2005): *Comparison of dynamics of development of physical height, mass and explosive power capacity of lower limbs in boys from the Olomouc region and Zielona Góra*. *Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie*. Seria: Kultura Fizyczna. (red.) J. Rodziewicz-Gruhn i E. Małolepszy, z. VI, 129–136.

Malinowski A., Asienkiewicz R. (2005): *Środowiskowe i społeczne uwarunkowania rozwoju fizycznego dzieci szkolnych w okresie pokwitania (na przykładzie chłopców i dziewcząt z Pabianic i Ksawerowa)*. [w:] *Korekta i kompensacja zaburzeń w rozwoju fizycznym dzieci i młodzieży*. (red.) K. Górniak. Tom I, 144–160. Biała Podlaska.

Malinowski A., Asienkiewicz R., Gawryś E. (2005): *Standardy rozwoju biologicznego niemowląt z Poniatowej*. [w:] *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, Sectio D, Medicina*. Vol., LX, Suppl., XVI, Nr 3, 359–364, Lublin.

Malinowski A., Asienkiewicz R., Tatarczuk J., Stula A., Wandycz A. (2005): *Dziecko Lubuskie*. Monografia Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra.

2006

- Asienkiewicz R., Tatarczuk J., Malinowski A., Wandycz A. (2006): *Charakterystyka porównawcza rozwoju fizycznego dzieci wiejskich województwa lubuskiego i białskopodlaskiego*. [w:] *Uwarunkowania rozwoju dzieci i młodzieży wiejskiej*. (red.) J. Saczuk. ZWWF w Białej Podlaskiej, 100–106.
- Asienkiewicz R., Tatarczuk J., Wandycz A. (2006): *Body components and morphological features of female students of the Zielonogórski University related to their physical fitness. Movement and Health*. (Ed.) Z. Borysiuk. Opole University of Technology, 63–71.
- Asienkiewicz R., Wandycz A., Stasiak S. (2006): *Spoleczno-środowiskowe uwarunkowania rozwoju biologicznego noworodków sulechowskich*. [w:] *Uwarunkowania rozwoju dzieci i młodzieży wiejskiej*. (red.) J. Saczuk. ZWWF w Białej Podlaskiej, 107–119.
- Malinowski A. (2006): *Rozwój szkieletu i proporcji ciała człowieka w okresie płodowym*. Praca pod redakcją naukową. Uniwersytet Zielonogórski, Zielona Góra.
- Malinowski A., Asienkiewicz R. (2010): *Anatomia funkcjonalna człowieka. Schematy do ćwiczeń*. Uniwersytet Zielonogórski, Zielona Góra.
- Malinowski A., Asienkiewicz R., Tatarczuk J. (2006): *Typology of women students at Uniwersytet Zielonogorski by means of Health-Carter method*. *Ceska Antropologie*, nr 56, 89–91. Olomouc.
- Malinowski A., Nowak O., Młodziejowski B., Asienkiewicz R. (2006): *Rozwój kości długich kończyn człowieka w życiu płodowym*. [w:] *Rozwój szkieletu i proporcji ciała człowieka w okresie płodowym*. (red.) Andrzej Malinowski. Uniwersytet Zielonogórski, 81–117.
- Tatarczuk J. (2006): *Biospołeczne uwarunkowania rozwoju somatycznego i sprawność motoryczna wybranych grup młodzieży akademickiej*. Monografia Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra.

2007

- Asienkiewicz R. (2007): *Ontogenetyczna zmienność rozwoju fizycznego i motorycznego chłopców i dziewcząt w wieku 5–14 lat (na przykładzie populacji dzieci Zielonej Góry)*. Monografia Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra.
- Asienkiewicz R., Tatarczuk J. (2007): *Morphological characteristics and typological profiles of male and female students at Pedagogic Universities*. *Medicina Sportiva* 11 (Supp. 4): 79–89.

- Asienkiewicz R., Tatarczuk J. (2007): *Trend sekularny cech somatycznych i zdolności motorycznych młodzieży akademickiej Zielonej Góry*. Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Warszawie 3 (47), 145–157.
- Asienkiewicz R., Tatarczuk J., Fechner K. (2007): *Charakterystyka somatyczna pracowników „Zakładu Gedia Poland” w aspekcie wybranych czynników społeczno-bytowych*. [w:] *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, Sectio D, Medicina*. Vol., LXII, Suppl., XVIII, Nr 1, 80–84, Lublin.
- Asienkiewicz R., Tatarczuk J., Wandycz A. (2007): *Motor fitness of soldiers as affected by socio-environmental factors*. [w:] *Biosocial effects of military service as a basis for further improvement of future physical education and sports programmes*. (Ed.) M. Sokołowski. AWF, Poznań, 15–20.
- Asienkiewicz R., Tatarczuk J., Wandycz A. (2007): *Normy wskaźnika wagowo-wzrostowego populacji dzieci i młodzieży Ziemi Lubuskiej*. Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Seria: Kultura Fizyczna. (red.) J. Rodziewicz-Gruhn i E. Małolepszy, z. VII, 81–87.
- Malinowski A., Asienkiewicz R. (2007): *Anatomia funkcjonalna człowieka. Schematy do ćwiczeń*. Uniwersytet Zielonogórski. Zielona Góra.
- Mroczkowski A. (2007): *Pedagogiczne aspekty uprawiania aikido przez dzieci*. Rocznik Naukowy Ido – Ruch dla Kultury. Vol. 7, s. 103–107.
- Mroczkowski A. (2007): *The change of pelvis placement at children under influence of aikido training*. Archives of Budo, nr 3, s. 1–6.
- Mroczkowski A. (2007): *Wpływ sił rotujących kręgi na powstawanie patologicznych krzywizn kręgosłupa*. Fizjoterapia Polska, vol. 7 nr 1, 80–86.
- Mroczkowski A. (2009): *Wpływ ustawienia miednicy na zmiany postawy ciała*. Fizjoterapia Polska, vol. 9 nr 3, s. 258–265.
- Skorupka E., Asienkiewicz R. (2007): *Zachowania zdrowotne dzieci w wieku wczesnoszkolnym wpływające na kształtowanie się postawy ciała Zielonogórskiego*. [w:] *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, Sectio D, Medicina*. Vol., LXII, Suppl., XVIII, Nr 7, 260–264, Lublin.
- Tatarczuk J., Asienkiewicz R., Wandycz A. (2007): *Correlation between selected motor abilities, physiological parameters, and the selected somatic features in university students*. *Medicina Sportiva* 11 (Supp.4): 71–78.
- Tatarczuk J., Asienkiewicz R., Wandycz A. (2007): *Wiek menarche w zależności od warunków środowiskowych i wybranych czynników społecznych*. [w:] *Aktywność ruchowa ludzi w różnym wieku*. (red.) D. Umiastowska. Uniwersytet Szczeciński, PTNKF, t. 11, część druga, 123–128, Szczecin.
- Tatarczuk J., Asienkiewicz R., Wandycz A. (2007): *Współzależność pomiędzy wybranymi parametrami somatycznymi i zdolnościami motorycznymi wśród studentów Uniwersytetu Zielonogórskiego*. [w:] *Annales Universitatis Ma-*

- riae Curie-Skłodowska, Sectio D, Medicina. Vol., LXII, Suppl., XVIII, Nr 6, 328–332, Lublin.
- Tatarczuk J., Asienkiewicz R., Wandycz A. (2007): *Związki korelacyjne pomiędzy cechami morfologicznymi i wybranymi komponentami ciała a sprawnością fizyczną młodzieży akademickiej Uniwersytetu Zielonogórskiego*. Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Warszawie 3 (47), 173–189. *Fizjoterapia Polska*. 2009, vol. 9 nr 3, s. 258–265.
- Tatarczuk J., Asienkiewicz R., Wandycz A. (2008): *Charakterystyka wskaźnika smukłości populacji dzieci i młodzieży Ziemi Lubuskiej w wieku 7–18 lat*. [w:] *Dobrostan w różnych fazach życia*. (red.) G. Olchowiak. Wydawnictwo NeuroCentrum w Lublinie, 131–151.
- Tatarczuk J., Asienkiewicz R., Wandycz A. (2008): *Relations between motor abilities and selected environmental and social factors*. [w:] *Societal and environmental Health and wellness risks*. (ed.) H. Karakuła. Wydawnictwo NeuroCentrum w Lublinie, 355–367.
- Tatarczuk J., Skorupka E. (2008): *Children's health awareness among parents and the body posture parameters of young school-children*. [w:] *Wellness in different phases of life*. (red.) G. Olchowiak. Wydaw. NeuroCentrum, Lublin, 195–208.
- Wandycz A., Asienkiewicz R., Kordel I. (2008): *Poziom rozwoju fizycznego młodzieży akademickiej Uniwersytetu Zielonogórskiego w świetle wybranych czynników społeczno-bytowych (na przykładzie studentów niestacjonarnych)*. [w:] *Dobrostan w różnych fazach życia*. (red.) G. Olchowiak. Wydawnictwo NeuroCentrum w Lublinie, 153–164.
- Wandycz A., Asienkiewicz R., Skorupka E., Kordel I., Józwiak P. (2008): *Środowiskowe uwarunkowania wieku menarche zielonogórskich gimnazjalistek*. [w:] *Dobrostan w różnych fazach życia*. (red.) G. Olchowiak. Wydawnictwo NeuroCentrum w Lublinie, 165–174.

2008

- Asienkiewicz R., Tatarczuk J., Kordel I. (2008): *Charakterystyka typologiczna studentów I roku Pedagogiki w świetle metody Heath-Carter (na przykładzie rzeszowskiej WSP)*. [w:] *Zdrowie młodzieży akademickiej: osiągnięcia teorii i praktyki kultury fizycznej we współczesnym życiu*. Mińsk, 44–49.
- Asienkiewicz R., Tatarczuk J., Śliwa-Olszewska M. (2008): *Rozwój fizyczny i motoryczny dzieci wolsztyńskich w wieku 7–9 lat*. [w:] *Aktywność ruchowa ludzi w różnym wieku*. (red.) D. Umiastowska. Uniwersytet Szczeciński, PTNKF, t. 12, 349–358, Szczecin.

- Asienkiewicz R., Tatarczuk J., Wandycz A. (2008): *Typological description of first-year men students at Wyższa Szkoła Pedagogiczna of Rzeszów – using Heath-Carter method*. *Ceska Antropologie* 58/2, 12–14. Olomouc.
- Godlewski P. (2008): *Igrzyska olimpijskie w dokumentach KC PZPR (pion ideologiczno-propagandowy i administracyjno-społeczny)*. [w:] *Społeczno-edukacyjne oblicza współczesnego sportu i olimpizmu. Wychowanie fizyczne i sport dzieci wiejskich i w małych miastach*. (red.) J. Chełmecki, tom. II, Warszawa, 171–184.
- Godlewski P. (2008): *Nadzór polityczny nad prasą sportową w Polsce (1945–1956)*. [w:] *Magia sportu i słowa*. (red.) A. Dobrowolska, M. Szczerbiński, G. Wieczorek. Tom studiów dedykowany redaktorowi Bogdanowi Tomaszewskiemu. Gorzów Wlkp., 153–169.
- Godlewski P. (2008): *Niebezpieczeństwo podróżowania (w dawnych czasach)*. [w:] *W kręgu humanistycznej refleksji nad turystyką kulturową*. (red.) M. Kazimierczak. Poznań, 112–130.
- Godlewski P. (2008): *O miejscu badań historii sportu w nauce*. [w:] *Z najnowszej historii kultury fizycznej w Polsce*. (red.) L. Nowak. Gorzów Wlkp, tom VIII, 12–17.
- Malinowski A., Tatarczuk J., Asienkiewicz R. (2008): *Antropologia dla pedagogów*. Monografia Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra.
- Tatarczuk J., Asienkiewicz R. (2008): *Sprawność motoryczna i wydolność fizjologiczna studentek Uniwersytetu Zielonogórskiego w ujęciu rytmu menstruacyjnego*. [w:] *Aktywność ruchowa ludzi w różnym wieku*. (red.) D. Umiaśtowska. Uniwersytet Szczeciński, PTNKF, t. 12, 374–380, Szczecin.

2009

- Asienkiewicz R., Skorupka E., Tatarczuk J., Wandycz A., Bajer T. (2009): *Somatic features of conscript soldiers as affected by certain social and environmental factors*. [w:] *Contemporary tasks, problems and perspectives of physical education in the army*. (Ed.) M. Sokołowski. Polish Scientific Physical Education, Association Section of Physical Education in the Army. Warszawa, 269–278.
- Godlewski P. (2009): *Problem amatorstwa państwowego w sporcie w okresie PRL*. [w:] *Społeczno-edukacyjne oblicza współczesnego sportu i olimpizmu*. (red.) J. Chełmecki. Warszawa, 234–246.
- Godlewski P. (2009): *Proces upolitycznienia sportu w PRL*. [w:] *Z dziejów sportu i turystyki*. (red.) T. Jurek, K. Obodyński, S. Zabornia. Rzeszów, 149–162.
- Godlewski P. (2009): *Upolitycznienie sportu*. [w:] *Sport i polityka w dwudziestowiecznych państwach totalitarnych i autorytarnych. Sport w służbie PRL*.